

PAPER DETAILS

TITLE: VEFİYÂT: Prof. Dr. Ahmet Saim ARITAN (1951-2016)

AUTHORS: Fatma Seyma BOYDAK

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/337845>

VEFEYÂT

Prof. Dr. Ahmet Saim ARITAN (1951-2016)

Konya'nın yetiştirdiği ilim ve sanat insanıdır. Genelde klasik sanatlarımıza özelde cilt sanatına büyük katkıları olan, Selçuklu ciltleri konusunu ilim hayatına kazandıran bir akademisyendir. Doğduğu ve vefat ettiği şehir Selçuklu başkenti Konya, onu Selçuklu cilt sanatına yönlendirmiş ve bu sanata karşı derin ilgi ve alaka göstermiştir.

Yüksek lisans programında *“Konya Müzelerinde Bulunan Selçuklu Ciltlerinin Özellikleri”* konusunu, doktora programında ise *“Konya Dışındaki Müze ve Kütüphanelerde Bulunan Selçuklu ve Selçuklu Üslûbunu Taşıyan Cild Kapakları”* konusunu çalışmak suretiyle Selçuklu medeniyetine bir vefa borcu sadedinde ölümüne kadar bu alandaki araştırmalarını sürdürmüştür.

Ulusal ve uluslararası kongrelerde Türkiye Selçukluları cildinin varlığını duyurmaya çalışmış ve Selçuklu cildini bilim literatürüne dâhil etme başarısına katkıda bulunmuştur. Batılı sanat tarihçileri tarafından yok sayılan *Türkiye Selçukluları Cilt Sanatı* ile ilgili araştırmalarını titiz bir bilim adamı ciddiyetiyle sürdürmesinin yanında yurtiçi ve yurtdışında birçok kişisel ve karma sergiye katılarak pratik örneklerini de teşhir etmiştir.

Akademik çalışmalarının yanında İlahiyat Fakültesi bünyesinde kurduğu atölye ile cilt ve ebru sanatının tanınması, gelişmesi yönünde kurslar düzenlemiş, Türk cilt sanatı çalışmalarının yanında ebru sanatının Konya'da gelişmesini sağlayan ilk kişilerden olmuştur.

Sanat faaliyetlerini daha yaygın şekilde sürdürmek amacıyla 1997 yılında merhum Prof. Dr. Fevzi Günüş, Ahmed Selahaddin Hidayetoğlu ve M. Sadreddin Özçimi ile birlikte Destegül Güzel Sanatlar Merkezi'nin kuruluşunda yer almıştır. Bu dönemde Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün talebi üzerine Güzel Sanatlar Fakültesinin kuruluşunda ve alt yapı hazırlıklarında gayretleri olmuş, kültür ve sanat hayatına yapmış olduğu katkılarından dolayı

dönemin rektörleri tarafından bir çok kez teşekkür belgeleri ile ödüllendirilmiştir.

Vefatına kadar kültür, sanat, fikir ve yayın gibi cemiyet hayatının hemen her alanda faal bir üye olarak çalışmış uzun süre “İslam’ın İlk Emri Oku” dergisinde yayın kurulu üyesi ve genel yayın yönetmenliği yapmıştır. Uzun yıllar Mevlana törenlerinde musiki heyeti içerisinde yer almış, Mevlevi ayinleri icra etmiştir.

1974 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü mezunu olarak ayrıldığı daha sonra İlahiyat Fakültesi’ne dönüşen okuluna 1985 yılında akademisyen olarak dönerek 2002 yılında doçent, 2008 yılında profesör olmuştur. Uzun yıllar Türk İslâm Sanatları Tarihi Ana Bilim Dalı Başkanlığı yapmış, 2011–2014 yılları arasında Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanlığı görevini yürütmüştür.

2000’li yıllarda İlahiyat Fakültesi’nin yenilenme çalışmalarında ziyadesiyle emeği geçmiş, Fakültenin kantin, kütüphane gibi iç mekân düzenlemelerini, bahçe düzenlemesini, ana giriş ve bina giriş kapılarının projelerini hazırlamış ve yapımına öncülük etmiştir. Dekanlığı döneminde yeni fakülte binası için yoğun çalışmalar yürütmüş ve proje safhasına kadar getirmiştir.

Hüseyin Ekrem Bey ve Şükriye Hanım’ın evladı olarak 30 Haziran 1951 tarihinde Konya’nın merkez Karakurt Mahallesinde dünyaya gelen Ahmet Saim Arıtan, 08 Temmuz 2016 tarihinde kalp rahatsızlığı neticesinde 65 yaşında dârı bekâyâ irtihal etti. Cenazesi, toplumun hemen her tabakasından yoğun bir katılımı ile 09 Temmuz Cumartesi günü Hacı Fettah Camii’nde kılınan namazın ardından Hacı Fettah Mezarlığı’na defnedildi.

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan’ın bilim ve sanat dünyasına kazandırdığı kitap, makale ve bildirileri şunlardan oluşuyor.

KİTAPLAR

- **Karamanoğulları Türk Cild San’atı**, Konya 2008.
- “Türk Cild Sanatı”, **Türk Kitap Medeniyeti**, İstanbul 2008, ss.61-97.
- **Türk Ebrû San’atı ve Günümüzdeki Ebrû Uygulamaları**, Konya 2002.

MAKALE VE BİLDİRİLER

Ansiklopedi Maddesi ve Makaleleri:

- “Ciltçilik”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1993, C.7, s.551-557.
- “Turkish Ebru (Marbling) Art”, The Turks, C.4, Ankara 2002, s.51-62.
- “Türk Ebru Sanatı”, Türkler, C.12, Ankara 2002, s.328-340.

- “Anadolu Selçuklu Cilt Sanatı”, Türkler, Ankara 2002, C.7, s.933-943.
- “Cildcilik”, Konya Ansiklopedisi, C.2, Konya 2011, s.261-266.
- “Ebru”, Konya Ansiklopedisi, C.3., Konya 2012, s.

Ulusal Hakemli Dergi ve Kitaplarda Yayımlanan Makaleler:

- “SadreddinKonevî Zaviyesi”, S.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.7, Konya 1997, s.297-323.
- “Türk Ebrû San’atı ve Bugünkü Durumu”, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.5, Konya 1999, s.441-469.
- Anadolu Selçuklu ve Bu Üslûbu Taşıyan Cildlerde Zencirek Tipolojisi Denemesi, İstem, S.1, Konya 2003, s.85-102.
- “Orta Asya’dan Anadolu’ya Türk CildSan’atı”, Sanatta Anadolu-Asya İlişkileri, Prof. Dr. Beyhan Karamağaralı’ya Armağan, H.Ü. Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, 6-7 Mart 2003, Ankara 2006, s.25-38.
- “Batı Dünyasının Türk Cild Tarihine Bakışı ve Türk CildSan’atı’nın Tarih İçindeki Gelişimi”, İstem, S.15, Konya 2010, s. 169-192.
- “Kur’ân’la Birlikte Yaşayan Güzel: Türk Cilt Sanatı”, Diyanet Aylık Dergi S.232 (Değişmez Güzel Kur’ân ve İslâm Sanatları Eki), Ankara 2010, s.21-26.
- “Kur’an-ı Kerim Cildleri”, Marife, S.3, Konya 2011, s.327-364.
- “Cildcilik”, Konya Kitabı XV, Kaybolmuş ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler (Konya Ticaret Odası Yeni İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı), ed. Kerim Çınar, C. 2, Konya 2015, s.13-29.

Ulusal Dergilerde Yayımlanan Makaleler:

- “Cild”, Konya Hz. Mevlânâ’nın 723.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (S.Üniversitesi-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1996, s.19.
- “Ebru”, Konya Hz. Mevlânâ’nın 723.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (S.Üniversitesi-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1996, s.13.
- “Çini”, Konya Hz. Mevlânâ’nın 723.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (S.Üniversitesi-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1996, s.15.
- “Kültürel Mirasa Vefa Örneği”, Selçuk Bakış, Şubat –Nisan 2006, s.86-87, ISSN:1306-4649.
- “Kitabın Bekçileri Cild”, Lonca, S.21, Güz 2005 – Kış 2006, s.30-34. ISSN:1304-0731.

- “En Az Koruduğu Kadar Değerli Cilt”, Lonca, S.21, Güz 2005 – Kış 2006, s.26-29. ISSN:1304-0731.

Ulusal ve Uluslararası Sempozyum ve Toplantılarda Sunulan Bildiri-

ler:

- “Anadolu Selçuklu Cild San’atı’nın Özellikleri”, I.-II. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri, Ayrı Basım, Konya 1993, s.181-197.
- “Selçuklu Cildlerinde İmzalar”, I. Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi, Bildiriler I, Konya 2001 s.39-42.
- “Selçuklu Cildi’nin Osmanlı Cildi’ne Etkileri”, V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu, Bildiriler, Ankara 2001, s.29-40.
- “Selçuklu Cildi’nin Osmanlı Cildi’ne Etkileri”, V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu, Bildiriler, 19-20 Nisan 2001, Ankara 2001, s.29-40.
- “Geçmişten Günümüze Türk Ebrû Sanatı ve Yeni Uygulamalar”, Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu-Prof. Dr. Gönül Öney’e Armağan, Bildiriler, İzmir 2002, s.19-30.
- “Din Adamlarının ve Din Eğitimcilerinin Yetiştirilmesinde Kültür-Sanat Eğitiminin Önemi”, Türkiye’de Yüksek Din Eğitiminin Sorunları, Yeniden Yapılanması ve Geleceği Sempozyumu, Isparta, 16-17 Ekim 2003, s.353-382.
- “Ebrû Bir Türk San’atı’dır”, Uluslararası XII. Türk Sanatı Kongresi, 5-9 Ekim 2003, Amman / Ürdün.
- “Batı Dünyasının Türk Cild Tarihine Bakışı ve Türk Cild San’atının Tarih İçindeki Gelişimi”, VI. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi, 21-26 Kasım 2005, Bildiriler.
- “Kitap San’atlarımızın Değerlendirilmesi Bağlamında Türk Cild San’atı’nın Geleceği”, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu, Bildiriler, C.1, İzmir 2006.
- “Türk Deri İşlemeciliği Bağlamında Türk Cild San’atı”, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Afrika Çalışmaları Kongresi), Bildiriler, C.1, Ankara 2008, ss. 121-136.

- “Çocuklarımızın Yetiştirilmesinde Uygulanacak Sosyal Program Bağlamında San’at Kültürü ve Eğitimi’nin Önemi”, Çocuk Sorunları ve İslam Sempozyumu (30 Eylül-2 Ekim 2005-Rize), Bildiriler, İstanbul 2010, s.475-501.
- “Geleneğin Işığında Erzurum-Alvar Efe Hazretleri Türbe ve Müştemilatı Mimarisi”, Uluslararası Hacı Muhammed Lutfi (Alvarlı Efe) Sempozyumu, 24-26 Nisan 2013, Erzurum, C.1, s.35-49
- “Amasya II. Bayezid Kütüphanesi’nde Bulunan Selçuklu ve Erken Osmanlı Dönemi Cild Kapakları”, Osmanlı’dan Günümüze Kur’an ve Hüsn-i Hat Sempozyumu, 01-03 Kasım 2013, Amasya.
- “Türkiye Kütüphaneleri’ndeki Yazma Eser Cild Kapaklarının Cild Haritalarının Çıkarılmasına Dair Bir Proje”, Milletler Arası El Yazmaları Toplantısı, 21-25 Ekim 2013, İstanbul (Baskıda).
- “Fevzi Günüş’ün Sosyal Yönü”, Prof. Dr. Fevzi Günüş’ü Anma Sempozyumu, Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 21-22 Nisan 2014, Konya.
- “Karamanoğulları Kitap San’atları: Cild ve Tezhib” (Arş. Gör. Fatma Şeyma Boydak ile), Uluslararası Orta Anadolu ve Akdeniz Beylikleri Tarihi, Kültürü ve Medeniyeti Sempozyumu – II Karamanoğulları Beyliği, 23-25 Ekim 2015, Karaman (Baskıda).
- “Devlet-i Âliyye-i Osmaniyye’nin Dünyaya Örnek Eğitim Müessesesi: Enderûn Mektebi, Ehl-i Hiref, Mücellidân Bölüğü ve XVI. Yüzyıl Osmanlı Cildciliği”, Sahn-ı Semân’danDârülfünûn’a Osmanlı’da İlim ve Fikir Dünyası: Âlimler, Müesseseler ve Fikrî Eserler – II XVI. Yüzyıl – Uluslararası Sempozyum-,18-20 Aralık 2015, İstanbul (Baskıda).
- “Zaman, Saat ve San’at”, Uluslararası İslam Medeniyetinde Zaman Sempozyumu, 8-11 Ekim 2015, Sempozyum Bildirileri, C.2, Konya 2016, s.131-156.

Yrd. Doç. Dr. Ali Fuat BAYSAL

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan cilt incelemesi yaparken

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan Ahmet Yakupoğlu, Alparslan Babaoğlu,
Fevzi Günüç ile birlikte

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan İlahiyat Fakültesindeki odasında

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan, Mimar Nakkaş Semih İrteş’le bir sohbetinde

Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan İlahiyat Fakültesinde açmış olduğu ilk
ebru teknesi ve çalışmaları

MERHUM PROF. DR. AHMET SAİM ARITAN**Ahmet ÇAYCI¹**

Ahmet Saim Arıtan, Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdikten sonra Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmenlik görevinde bulunmuştur. Bu sürede İslam Sanatlarıyla meşguliyeti sebebiyle, Selçuk Üniversitesi'ne uzman olarak atanmıştır. Mezun olduğu okuluna ve de en çok sevdiği alana hoca olarak geri dönen A. Saim Bey, akademik ve sanatsal faaliyetlere aynı zamanda başlamış oluyordu. Bu süre içinde Prof. Dr. Beyhan Karamağaralı ile tanışmış olması, onu akademik yolculuğun ilk merhalesine doğru sürüklemiştir ki, sonraki dönemde hoca hanım nezaretinde gerçekleşen çalışmalar bunun delilidir.

İlahiyat Fakültesi'ndeki Türk İslam Sanatları derslerinin dar ve kısıtlı imkânlarına karşılık A. Saim Arıtan'ın gayretleriyle bu dersleri canlı tutmaya hep birlikte çaba sarf etmiştik. Sadece seçmeli ders durumundaki İslam Sanatları dersleri bir anda bütün öğrencilerin ilgi alanı haline gelmişti. Bu gayretleri ders dışı kurslarla destekleme çabasına girişmiştik. İşte bu ortamda A. Saim Bey, Cild ve Ebru ile ilgili dersleri üstlenirken; merhum Fevzi Günüş de Hat Sanatı derslerini vermişti. Böylesine önemli potansiyelin birlikte harekete geçmesiyle bir taraftan İlahiyat Fakültesi'nde sanat atmosferi teşekkül etmiş, öbür taraftan da Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin temelleri atılmıştı. Nitekim bu ikili mezkûr fakültenin kuruluş yönetmeliğini birlikte hazırlamıştı.

A. Saim Bey, hizmet yılları dâhilinde Fakülte içindeki derslerin yanında Türk İslam Sanatları sahasında özellikle de Anadolu Selçuklu Sanatı'nın kıyıda kalan bir alanı olan kitap sanatlarına kendini vakfetmişti. Öncelikle Konya kütüphanelerinden başlayarak Anadolu'daki tüm kütüphanelerin tamamını taramak suretiyle Anadolu Selçuklu kitaplarının tasnifini gerçekleştirmiş bulunuyordu. A. Saim Bey, cild sanatı üzerine teorik araştırmalar yanında uygulamalara yönelerek çok sayıda esere imza atmıştır. İlahiyat Fakültesi'nde mü-

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi

tevazı ölçü ve imkânlarda teşekkül eden sanat atölyesinden günümüzün hat-tatları ve mücellitleri yetişmiştir. O sanat odası, aynı zamanda Sanat Tarihi dersleri ve her türlü sanat aktivitelerinin merkezi haline gelmiştir.

A. Saim Bey, akademik çalışmalar yanında İlahiyat Fakültesi'nde dekanlık görevinde bulunmak suretiyle fakültesine yönetici olarak da hizmet ifa etmiştir. Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (1982-2011) dekanı olarak başladığı dekanlık görevi, kısa sürede Konya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi (2011-2012) ve bunun akabinde Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne (2012-2016) dönüşerek devam etmiştir.

A. Saim Bey, akademik çalışmalara S.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde *Konya Müzelerinde Bulunan Selçuklu Cildlerinin Özellikleri* başlıklı Yüksek Lisans tezini, Prof. Dr. Beyhan Karamağaralı yönetiminde 1987 yılında tamamlayarak bilim uzmanı unvanını kazanmıştır. Sonra *Konya Dışındaki Müze ve Kütüphanelerde Bulunan Selçuklu ve Selçuklu Uslûbunu Taşıyan Cild Kapakları* isimli doktora tezini 1992 yılında yine aynı danışman yönetiminde tamamlayarak, Cild Sanatı alanında tez veren nadir akademisyenler arasına girmiştir. 1980'li yıllardan itibaren İlahiyat Fakültesi Türk İslam Sanatları Ana Bilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev üstlenerek lisans ve lisansüstü düzeyde *Türk-İslam Sanatları* ve *Eстетik* gibi dersler vermiş ve tezler yönetmiştir. Fakülte'deki dersleri yanında gönüllü olarak kurslar düzenleyerek öğrencilere Cild ve Ebru Sanatlarını sevdirmeye ve bazılarının da bu alanda yetişmesine yardımcı olmuştur.

Bütün bu çalışmaların yanında A. Saim Bey kitaplar yazmış; bilimsel dergilere makale hazırlamış; Ulusal ve Uluslararası toplantılarda alanıyla ilgili tebliğ sunmuştur. Bunlar yanında onlarca sanat eserinin oluşması için çaba harcamış; Ulusal ve Uluslararası düzeyde sergilere katılmış ve sergiler tertip etmiştir. Ayrıca çok sayıda lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenci yetiştirerek bu sahanın geleceğine katkı sağlamıştır. Gerçekleştirdiği bilimsel ve sanatsal faaliyetlerden bazılarından kısaca bahsedelim:

Karamanoğulları Türk Cild San'atı, Konya 2008 isimli çalışma, A. Saim Arıtan'ın doçentlik çalışması olarak neşrettiği çalışmadır. A. Saim Bey'in yıllarca Selçuklu Cildi üzerinde yapmış olduğu çalışmaların beylikler dönemi örneğini oluşturmaktadır. *Türk Ebrû San'atı ve Günümüzdeki Ebrû Uygulamaları*, Konya 2002 adlı çalışma, ebru sanatı hakkındaki önemli araştırmalar arasında yer almıştır.

A. Saim Bey çok sayıda makale kaleme almıştır. Bu makaleler Cild ve Ebru Sanatlarının önemli safhalarını ihtiva etmektedir. “Sadreddin Konevî Zaviyesi”, *S.Ü. İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, S.7, Konya 1997, s.297-323 başlıklı çalışma ise alışılmışın dışında mimari hususları ihtiva etmektedir.

A. Saim Bey çeşitli toplantılara katılmış ve buralarda tebliğler sunmuştur. “Anadolu Selçuklu Cild San’atı’nın Özellikleri”, *I.-II. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri*, Ayrı Basım, Konya 1993, s.181-197. Bunlardan bir diğeri “Geçmişten Günümüze Türk Ebrû Sanatı ve Yeni Uygulamalar”, *Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu-Prof. Dr. Gönül Öney’e Armağan, Bildiriler*, İzmir 2002, s.19-30 ismini taşımakta olup Gönül Öney’e Hatıra kitabında yayınlanmıştır. Vefatından kısa bir süre önce asistanı F. Şeyma Boydak’la müşterek hazırladıkları “Karamanoğulları Kitap San’atları: Cild ve Tezhib” başlıklı tebliğle katıldığı *Karamanoğulları Beyliği Sempozyumu*’nun kitabını göremeden ebediyete irtihal etmiştir.

A. Saim Bey, ansiklopedilere maddeler yazarak Türk Kültür ve Sanatlarına katkı sağlamaya devam etmiştir. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, *Türkler Ansiklopedisi* ve *Konya Ansiklopedisi*’nde maddeler yazmıştır.

Yukarıdaki cümlelerden de anlaşılacağı üzere A. Saim Bey ömrünün en verimli çağında Hakka yürümüştür. Vefatının bir hafta öncesine kadar Lisansüstü düzeydeki öğrencileriyle derslere devam etmiş; hatta Lisans düzeyindeki final sınavının dokümanlarını ikmal edemeden aramızdan ayrılmıştır.

Merhum A. Saim Bey, ciddi ve titiz çalışmalarıyla meslektaşlarına örnek olmuş, bağlı bulunduğu Türk-İslam Sanatları Anabilim Dalı’ndaki bilimsel disiplinin teşekkülüne öncülük etmiştir. Özellikle tashih konusundaki hassasiyeti ve bitmek tükenmek bilmeyen sabır anlayışı tez ve seminerlerde ortaya çıkmıştır. Yaptığı işi yavaş bir tempoda gerçekleştiren ve böylece hata payını en aza indiren bilimsel disipline sahipti. En büyük idealleri arasında Anadolu Selçuklu döneminin Cild haritasının teşekkülü gelmekteydi. Bu ideal başka bir ifadeyle Cild Sanatının tespiti ve bilimsel birikiminin ifşası anlamına geldiği hesaba katılınca bu çalışmanın kıymeti kendiliğinden ortaya çıkmış olacaktı. A. Saim Bey’in bu ideali, A. Selçuklu Sanatını oluşturan en önemli cüzlerden bir idi. Hocanın bu idealinin gerçekleşmesine ömrü vefa etmediğinden bu idealini talebelerinin yerine getireceğini umut ediyor, mekânı cennet olsun, diyerek satırlarımı sonlandırmak istiyorum.

**MÜCELLİD VE EBRÛ SAN'ATKÂRI HOCAM
PROF. DR. AHMET SÂİM ARITAN (1951-2016)**

Arş. Gör. Fatma Şeyma BOYDAK*

Türk Cild San'atı'nın yegâne profesörlerinden olan Muhterem Hocam, akademisyen kimliği ile beraber aynı zamanda araştırmacısı olduğu Türk Cild ve Ebrû San'atlarını uygulayan bir san'atkâr idi. Mücellid ve Ebrû San'atkârı...

Ahmet Sâim Hocam'la, hoca-talebe münasebetimiz İlahiyat Fakültesi'ndeki öğrenciliğimin sırasında kendilerinden aldığım Türk Ebrû San'atı dersi vesilesiyle başlamış, lisans dönemim boyunca sürmüş, yüksek lisans, doktora ve asistanlık dönemlerimde de muhabbet dolu bir teşrîk-i mesâi ile vefatına dek devam etmiştir.

Klâsik Türk Cild San'atını kendinden meşk ettiğim Merhum Hocam, Türkiye'deki "Cilt Tasarımı" alanının ilk ve tek Doçenti olma vasfına sahip olup, yıllarca Türkiye'deki yazma eser kütüphanelerinde yaptığı araştırma ve incelemeler neticesinde Selçuklu ve bu uslûbu taşıyan cild kapaklarını tespit etmiş, eserler üzerinde titizlikle çalışmış ve Selçuklu dönemi cild karakterine dair ilim dünyasında otorite yayınlar yapmıştır. Hocam, aynı zamanda bu san'atı icra etmek, öğretmek ve tanıtmak adına da yoğun bir gayret içerisinde olmuştur. Lisans ve lisansüstü derecedeki öğrencilerine bu alanda önemli seminer ve tez çalışmaları yaptırmış, bâkir bir alan olan Selçuklu Cild Sana'atı'na akademik çalışmalarla ilmi bir disiplin kazandırmıştır.

Ahmet Sâim Hocamın cild san'atı serüveni, dedesi Konya Yılanlı Medrese Müderrislerinden Merhum Ahmet Arıtan Beyefendi'den aldığı cild dersleri ile başlamıştır. Küçük yaşlarından itibaren eskiyen kitapların tamirini dedesi ile birlikte yaparak ve ondan san'atın inceliklerini öğrenerek başlayan san'at hayatı, alanın üstadları Mücellid Mehmet Ali Kunduracıoğlu ve Mücellid İslam Seçen hocalarla yaptığı teşrîk-i mesâi ile devam etmiştir. Uzun yıllar, mezkûr hocaların İstanbul'daki atölyelerinde cild san'atını öğrenmiş, çeşitli zamanlarda Konya-İstanbul arasında âdeta mekik dokuyarak san'atı bire bir cild üstadlarıyla birlikte meşk etmiştir. Ağırlıklı olarak Selçuklu Cildi uygulamaları ve röprodüksiyonları yapmış olan hocam, san'at eserleriyle yurt dışı ve yurt içi sergilere katılmıştır. Gelenekli san'atlarla ilgili yarışmalarda da Cild

* Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk-İslam San'atları Tarihi Anabilim Dalı.

Anasanat Dalı'nda alanın yetkin bir ismi olarak jüri üyelikleri yapmıştır. Cild San'atına olan vefasını ise İlahiyat Fakültesi ve Destegül Güzel Sanatları Merkezi'nde uzun yıllar vermiş olduğu cild kurslarında bu kadim ve mühim san'atımızı tanıtarak ve nice öğrenciler yetiştirerek göstermiş bulunmaktadır. Ayrıca üniversitede yürüttüğü ihtisas çalışmaları ve yayınları beraberinde san'atı bire bir icrâ etmenin yayınlarına yansıyan farkını da ortaya koyarak ilim dünyasına ve san'at camiasına katkılar sunmuştur.

Merhum Hocam, aynı zamanda bir Ebrû San'atkârı idi. 90'lı yıllarda Mustafa Düzgünman Hocadan icazetli Timuçin Alparslan Babaoğlu ile başlayan Ebrû serüveni, İlahiyat Fakültemiz Ebrû Atölyesi'nde 2002 yılından 2010 yılına kadar zorunlu sonrasında da seçmeli dersler ve kurslar şeklinde san'ata tâlip öğrencilerine uzun yıllar öğretmek devam etmiştir. Alparslan Hoca ile bir dönem teşrîk-i mesâide bulunan Hocam, zaman zaman da Neyzen ve Ebrû San'atkârı M. Sadreddin Özçimi ile ebrû meşk etmiştir. Bu san'at ve ilmî birikim sonucu 2001 yılında *Türk Ebrû San'atı ve Günümüzdeki Ebrû Uygulamaları* isimli eserini kaleme almıştır. Hocam'ın bu telif eseri haricinde "Türk Ebrû San'atı ve Bugünkü Durumu", "Ebrû Bir Türk San'atı'dır", "Turkish Ebru (Marbling) Art" vb. başlıklara sahip Ebrû San'atı'na dair yayınları da mevcuttur.

Konya'nın mühim san'at mektebi olan "Destegül Güzel San'atlar Merkezi"nin kuruluşunda da Ahmet Sâim Hocam'ın emekleri büyüktür. Bu san'at mektebini, Fevzi Günüş, Ahmet Selahaddin Hidayetoğlu ve M. Sadreddin Özçimi ile birlikte 1997 yılında Hattat Hüseyin Kutlu Hoca'nın da destekleri ile Alvarlı Efe Hazretleri İlim ve Sosyal Hizmetler Vakfı'nın san'at kuruluşu olarak kurmuşlardır. Muhterem Hocam ayrıca, Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü'nün talebi üzerine Güzel Sanatlar Fakültesi kuruluş çalışmalarını Fevzi Günüş ve M. Sadreddin Özçimi ile beraber yürütmüş ve 2004 yılından itibaren de SÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk San'atları Bölümü'nde yarı zamanlı öğretim üyeliği yapmıştır.

İlim dünyasını, ihtisas alanları olan Türk Cild ve Ebrû San'atı ve de diğer gelenekli san'atlara dair bilgi ve birikimiyle aydınlatan Muhterem Danışman Hocam Prof. Dr. Ahmet Sâim ARITAN, yetiştirdiği nice öğrenciler ve yaptığı mühim akademik ve san'at çalışmaları ile hocalarından aldığı emanetin gereğini yerine getirmiş, bizlere de bu ilmî birikim ve ahlâkını vasiyet ederek 8 Temmuz 2016 tarihinde dâr-ı bekâya irtihâl etmiştir.

SERGİLERİ

Kişisel Sergileri

- “Klâsik Türk Cildi Sergisi”, Belçika Türk Dernekleri Birliği Türkiye’den Kültür Esintileri-Türk Haftası, Belçika/Cenk, Cultureel Centrum A Salonu, 2001.
- “Selçuklu Cildleri Sergisi”, Kuruluşunun 700. Yılı Yıldönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Uluslararası Kongresi, Alâeddin Keykûbâd Kampüsü Rektörlük Sergi Salonu, Konya 1999.

Karma Sergileri

- “Selçuklu Cildi”, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu Sergisi, 16-18 Kasım 2006, İzmir, Katalog, s.6-7.
- “Rûmi ve Bitkisel Lâke Cild Tasarımı”, Erciyes Üniversitesi, ÖYP Üniversiteleri 3. Güzel Sanatlar Fakülteleri Sergi ve Paneli, 10-20 Nisan 2006, Kayseri, Katalog, s.97.
- “Altın Ayırma Şemseli Altın Cild Tasarımı”, Öğretim Elemanları Sergisi:4, Nevruz Etkinlikleri, 21-02 Nisan 2006, Konya, s.14-15.
- “Soğuk Baskı Tekniği ile Yapılmış Şemseli Cild Tasarımı”, Öğretim Elemanları Sergisi:4, Nevruz Etkinlikleri, 21 Nisan 2006, Konya, s.15.
- “Selçuklu Cild Tasarımı”, Selçuk Üniversitesi, ÖYP Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri Karma Sergisi, 03-11 Mayıs 2005, Konya, Katalog, s.77.
- “XV. YY. Osmanlı Tarzı Gömme Şemseli, Mülevven Cild Tasarımı”, Uluslararası Katılımlı Melita’dan Battalgazi’ye Tarih-Arkeoloji-Kültür ve Sanat Günleri Kervansaray Buluşması, 17-26 Eylül 2005, s.16.
- “Selçuklu Cildi Tasarımı”, Hz. Mevlâna’nın 731. Vuslat Yıldönümü Sergisi Albümü, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ISBN: 975-585-452-5 İstanbul 2004, s.20.
- “Lale Şemseli Cild”, Lâlezâr: Lâle Konulu Güzel Sanatlar Sergisi, İstanbul Hekimoğlu Ali Paşa Camii Uygulamalı Güzel Sanatlar Kütüphanesi Sergi Salonu, 2001.
- “Selçuklu Cildleri Fotoğraf Sergisi”, SÜ Selçuklu Araştırmaları Merkezi I. Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Kongresi, Alâeddin Keykubad Kampüsü, Süleyman Demirel Kültür Merkezi Sergi Salonu, Konya 2000.

- “Selçuklu Tarzı Geometrik Cild”, Hz. Mevlânâ’nın 727. Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (SÜ-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu, 2000, s.28.
- “XIII. YY. Selçuklu Rumili Cild”, Hz. Mevlânâ’nın 727.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (SÜ-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu, 2000, s.28.
- “Klâsik Güzel Sanatlar Sergisi”, İçişleri Bakanlığı, Osmanlı Devletinin 700. Kuruluş Yıldönümü İller Sergisi, Bilecik Söğüt-Konya Çadırı, 2000.
- “Ciharkuşe Ebrulu Cild”, Hz. Mevlânâ’nın 725.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (SÜ-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1998, s.28.
- “Cild”, Hz. Mevlânâ’nın 723.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (SÜ-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1996, s.19.
- “Ebru”, Hz. Mevlânâ’nın 723.Vuslat Yılı Klasik San’atlar Sergisi (SÜ-K.B.Ş.Belediyesi İşbirliği) Kataloğu 1996, s.13.

Prof. Dr. Ahmet Sâim ARITAN (1951-2016)

Uluslararası Karamanoğulları Beyliği Sempozyumu'nda.

(Soldan Sağa: Yrd. Doç. Dr. Yaşar Erdemir, Yrd. Doç. Dr. A. Fuat Baysal, Prof. Dr. Ahmet Çaycı, Prof. Dr. Ahmet Saim Arıtan, Arş. Gör. Fatma Şeyma Boydak)

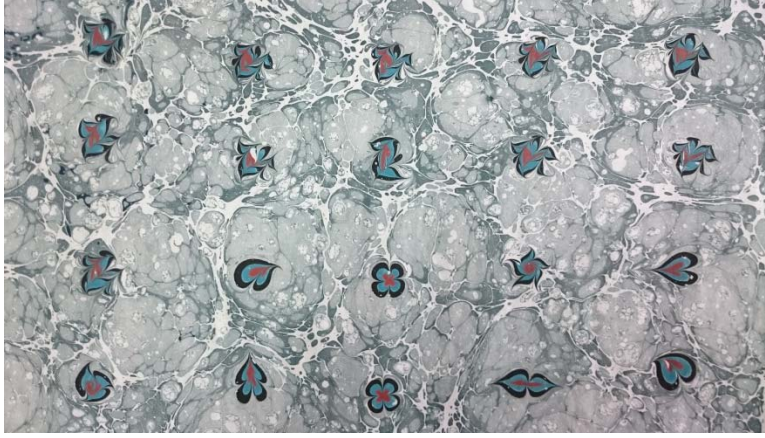

Klâsik Türk Cild San'atı Üstâdı Mücellid İslam Seçen ile cild tetkiki yaparken...

Hocama ait bazı cildler.

(Solda: Selçuklu dönemi röprodüksiyon cild. Sağda: Osmanlı dönemi klâsik, soğuk şemseli cild.)

Hocamın, 1997 yılında Ebrû Hocası Alparslan BABAOĞLU'nun gözetiminde yaptığı hatip ebrusu.

Hocamın 2000 yılında yaptığı şal ebrûsu.

Fakültemiz Türk-İslam San'atları Atölyesi'nde Merhum hocam deri traşlarken (Asistanı Arş. Gör. F.Şeyma Boydak ile)

Ebrû kursu öğrencileriyle tekne başında uygulama yaparken... (2015)

Ahmet Sâim Hocam organizatörlüğünde, NEÜ A.K. İlahiyat Fakültesi ve Destegül Güzel Sanatlar Merkezi işbirliği ile yapılan **Uygulamalı Türk-İslâm San'atları Sergisi**'nden (20.05.2015)